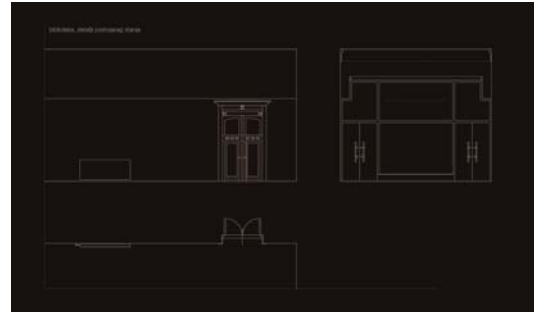

Библиотека

[1]

Немам ниједну идеју шта да урадим са простором који ми је понуђен. То што треба да реализујем мора да буде привремено и на крају уништено јер је у својој целини неупотребљиво за било коју другу ситуацију. Ја се понашам као архитекта који је лишен инвеститора и пројектног задатка. Зато што могу све, ја заправо не могу ништа. Прво што радим то је да посматрам, премеравам и фотографишем простор, уочавам његове посебности и покушавам да утврдим њихову вредност и значај. Снажно је, на пример, узбудљив леви зид Галерије Дома омладине који се креће под великим тупим углом под којим се на једном месту појављује инсталациони отвор. Често мислим како је наметљивост таквог детаља апсолутна и да је немогуће игнорисати га. У Библиотеци су лустери тако дивни и тако наметљиви да су незаобилазни и да у свакој поставци или интервенцији остављају свој нужни траг. Код куће, у сад у, прецртавам скице и детаље у димензијама које сам забележио, посматрам фотографије и тако стварам симулацију на основу које ће моја моћ манипулације простором бити реалистична. На улици или док нешто опуштено радим размишљам о тим сликама које се умножавају. Повремено се интензивније бавим неком издвојеном ствари. Тако омогућавам себи да идеја почиње да се згрушњава и добија обриси. Понекад мислим апстрактно, замишљам неки концепт и тражим простор за његову реализацију. Али, понекад ја заиста немам ниједну идеју шта да урадим са простором који ми је понуђен.

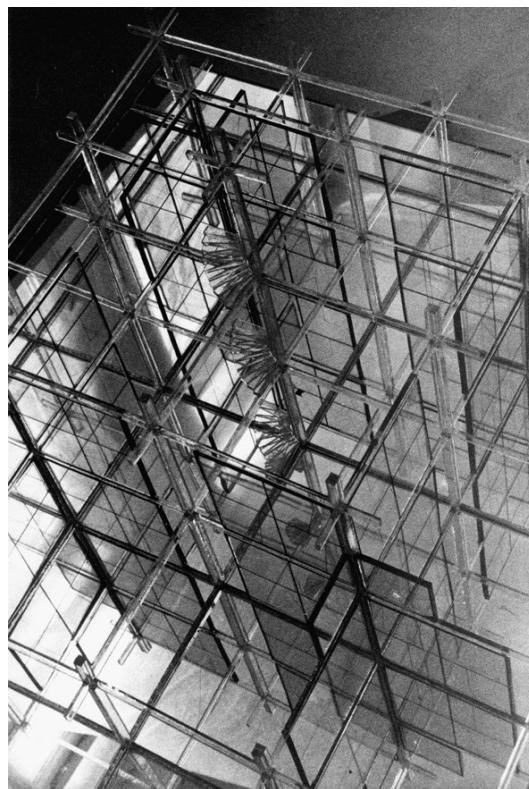
Библиотека, 2009.

[2]

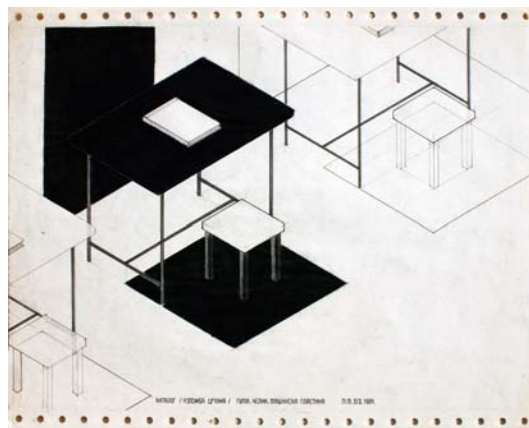
Први свој рад који сам изложио 1994. био је инспирисан Борхесовом приповетком *Вавилонска библиотека*. То и данас изгледа веома анахроно јер су се пред уметнике тада постављали другачији захтеви, које сам наравно и сам временом почео да уважавам, а који су се тицали њиховог личног ангажмана у сложеној културној и политичкој комуникацији. Успут, ова комуникација увек има логичне везе са директним реакцијама и интервенцијама које, у складу са својим моћима, чинимо у простору као уметници или архитекти. Али, мислим да је почела да ме чини несигурном вишезначна симболика и реална моћ Библиотеке. Речи, речи, речи, увек се, баш као и лустери под којима читамо намећу као нужни материјал склопа Библиотеке. Мислио сам на то како се одупрети том тако логичном и нужном материјалу од кога је састављен сав реални и симболички капацитет Библиотеке и који тако дословно усмерава сваку визуелну интервенцију.

Неколико мојих радова током последњих десет година било је и фактички реализовано на том симболичком материјалу. С друге стране, имао сам опсесију текстом као текстом и чак неколико покушаја да се сама архитектура и простор трансформишу у текст, посматрајући текст као њихов основни градивни материјал.

Такође, занимала ме је култура у којој се архитектура препознаје као репрезентација моћи и на чијим се зидовима интервенише текстом не би ли се та моћ поништила или умањила. Опет, занимала ме је и култура која тај процес поништења поново поништава и брише. Сакупио сам око хиљаду уништених речи и реченица које су сада довољне за образовање сасвим новог језика који као слика може да говори о том процесу.

Пинакотека, СКЦ (рад инспирисан Борхесовом Вавилонском библиотеком),1994.

План за Каталог, изложбу цртежа, 1994.

[3]

Негде средином *деведесетих* Јадранка Толић је мој рад описала као *потрагу за местом објекта*. То је заиста било истинито и мени веома важно до данас. Али, хтео сам да начиним и инверзију ове идеје: како саставити сублимни објекат који је апсолутно прилагодљив свакој ситуацији. Мислим да сам то хтео када сам произвео објекат под именом *Rules* (или *Mobil* или *No title*) који сам поставио у просторно и симболичко тело Библиотеке.

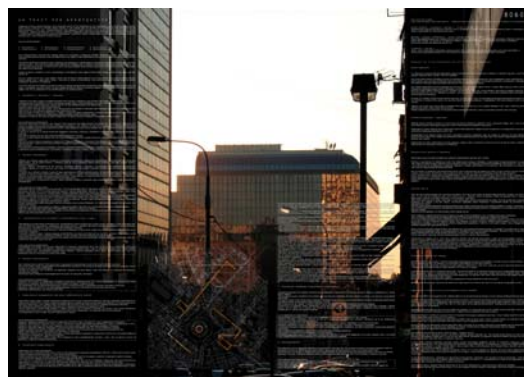
Увек започињем своје реализације размишљајући о простору у коме се налазим или тражим места за своје идеје. Тако стварам нужну интеракцију.

Сада ми се чини како рад у Библиотеци има количину неке нејасне али свакако претеране наративности каква ме подсећа на постмодернизам или можда на неке филмове Кјубрика и Дејвида Линча. Смета ми та наративност јер ми делује буквално и сувише тачно, али сам немоћан да ускратим значења. Простор око нас је већ нужан материјал или тело те културе наративности. Али, плаши ме и нихилизам оваквих мојих интервенција јер не желим и нећу да будем нихилиста. То је сасвим добар увод у утопију.

Након свега, у времену које више не могу да опишу филозофи, а камоли да у њему владају, мени се чини како има извесне несагласности у Кошутовој идеји о *уметности након филозофије* онда када посматрам његово дело *Информациона соба* из 1969. Чини ми се као претерано утопистичко иако га волим и верујем му. Хтео сам да пореметим ту обожавану парадигму: столови су празни и огледални. Нема столица. Само поглед око себе или тачна рекапитулација материјала дају нам услове да се раскринка та вољена концептуалистичка парадигма која је мој стални културни мотив.

Пројекат за НБС / са Мариелом Цветић, 2005.

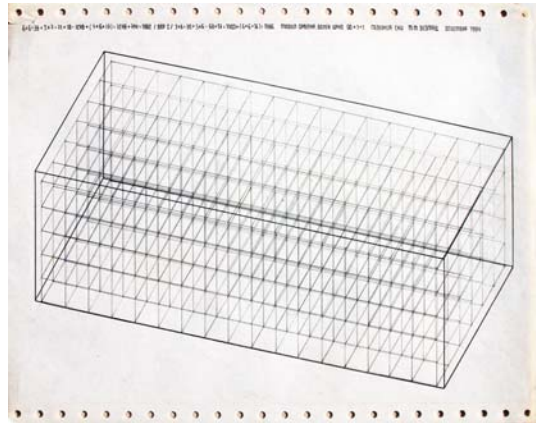
Конкурс за Славију / re:act , re//al , 2005.

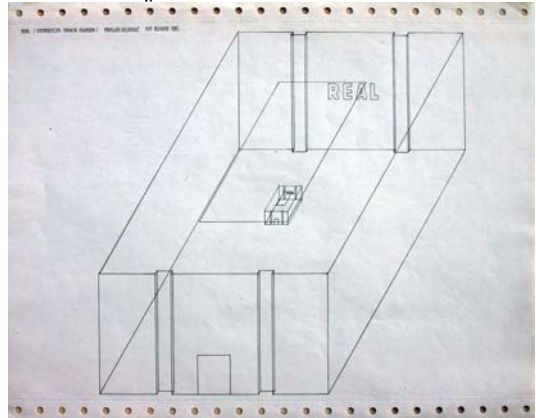
Belgrade boogie-woogie, 2004.

Интервенција / СКЦ, 1994.

План за СКЦ, 1994.

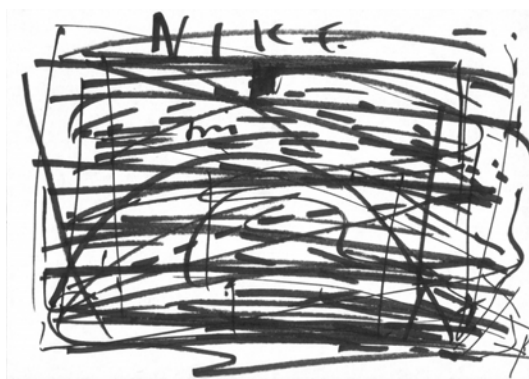
Реал / план за Павиљон Вељковић, 1995.

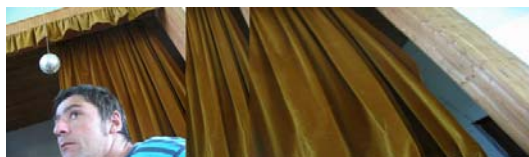
Homage to N.Paripovic, 2003.

[4] Шта нам је остало ?

Видим, разуме се, и сам, како само производим још једно мало зрно облика утопије, утопије каква је била модернистичка, или она концептуалистичка, после 1968. или она антимодернистичка у *седамдесетим* и *осамдесетим*, или она постисторијска или глобалистичка после пада Берлинског зида. Мислим да се сви осећамо уморним од утопија а нисмо у стању да живимо без њих. За мене оне данас немају своје речи, већ само своје слике. Оне чак нису филозофске, а камоли естетичке, а камоли политичке или идеолошке. Оне нису чак ни анархистичке. Изгледа да нам је остала само нејасна антропологија, култура и статистика у друштву које нема речи да само себе опише и идентификује. Ја бих волео да уметност започне као субјективни и активни чин у непосредном окружењу. Без тактике и без идеје, само са намерама да ово што имамо око себе преживи и буде вољено. А опет, хтео бих да избегнем утопију микронаратива. Треба гајити биљке и чувати воду. Треба правити уметност коју ми сами можемо да произведемо и преко уметности волимо простор који нас окружује и волимо људе, као и оне са којима ту уметност можемо да делимо. Изгледа да је уметницима остало само то да гледају око себе.

Nike / Nikel / Rules / Mobil / No title, 1999/2009.

Посета Храму комунизма, Јаловик, 2003.

Милорад Младеновић,
Београд, јул 2009.